

STORTINGET

Representantforslag 56 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg

Dokument 8:56 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om å utrede jaktfrie områder i nasjonalparker

Til Stortinget

Bakgrunn

Formålet med dette forslaget er å gi nordmenn mulighet til å oppleve et mest mulig urørt og opprinnelig norsk dyreliv i Fastlands-Norge. Forslaget innebærer å utrede og foreslå opprettelse av et lite antall faglig baserte områder i eksisterende nasjonalparker, der jakt ikke tillates. Jaktfrie områder vil gi mulighet for en annen type naturopplevelse enn i områder hvor det jaktes. Forslaget vil styrke de valgte nasjonalparkenes funksjon som verktøy for bevaring av opprinnelig norsk natur og gi norsk naturforskning bedre tilgang på referanseområder som man har lite av i dag.

Hensikten med jaktfrie områder i nasjonalparker er at de skal kunne oppleves og studeres, ikke at de skal stenges.

Mange nasjonalparker vil ikke egne seg som jaktfrie områder blant annet på grunn av beite og eiendomsrett, eller fordi fravær av rovdyr eller andre forhold gjør jakt nødvendig. Det finnes likevel nasjonalparker hvor jaktfrihet kan fungere. Valg av områder forutsettes å skje på vanlig måte med faglig baserte forslag, høringer og politiske vedtak.

I dag skjer det jakt og fiske stort sett overalt utenom byene i Norge, inklusive i alle nasjonalparker. Unntaket

er et lite område i Pasvik nasjonalpark. Konsekvensen er at bestander, struktur og atferd i omtrent alle dyrebestander er påvirket av jakt. Dyrene er sannsynligvis mer sky og redde for mennesker, og faunaen kan være annerledes sammensatt og forekomme i andre mengder enn den ville gjort uten jakt. Man velger dermed aktivt at ingen nasjonalparker i Norge skal ha et mest mulig naturlig og opprinnelig dyreliv. Mange nasjonalparker har tradisjon/bruk/høsting som del av formålet, men norske nasjonalparkeres grunnleggende formål er å bevare opprinnelig natur. Det vil være rimelig at det finnes områder i hvert fall i noen parker der bevaring av mest mulig urørt natur er formålet.

Dyrelivet i Norge har vært påvirket av jakt og fangst i tusenvis av år. Men den samlede menneskelige påvirkningen på dyrelivet er nå mye større enn noen gang før. Kraftlinjer, bilveier, hyttebyer, skogsdrift, vindparker og mye annet deler opp leveområdene. Jakt, utstyr og infrastruktur gir menneskene en ny type overtak. Forurensing, klimaendringer, lys og støy påvirker. Det kan derfor argumenteres for at upåvirket natur er noe nær en umulighet i Norge, men nettopp derfor bør en gjøre det som er mulig for å bevare noen egnede naturområder som holdes så upåvirket som mulig.

Jaktfrie områder er ikke en ny idé i norsk naturforvaltning. I de store naturreservatene på Svalbard er det ikke jakt eller annen høsting, og flere steder er det også ferdselsforbud. Der er tanken at naturen bevares for naturens egen skyld og for forskning. De fleste er enige om at det har en verdi i seg selv å vite at Norge har slike områder. I andre land, som Sverige, er mange store områder i nasjonalparker helt uten jakt. Slike jaktfrie områder er veletablerte, følges nøye opp faglig, er populære og i mange tilfeller av stor verdi for lokalt reiselig. Dyrebestander som trives i jaktfrie områder, kan i

noen tilfeller produsere overskudd til fordel for jakt i omkringliggende områder.

Oppsummert mener forslagsstillerne at sterke argumenter taler for å utrede og etablere jaktfrie områder:

1. Den grunnleggende hensikten med nasjonalparker er å bevare store naturområder med deres økosystemer i en mest mulig opprinnelig tilstand. Jaktfrie områder kan bidra til at naturen i deler av egnede nasjonalparker bevares mest mulig urørte.
2. Jaktfrie områder kan styrke allemannsretten ved å tilby en rikere naturopplevelse for det store flertallet som ikke driver med jakt. Dette gir en bedre balanse mellom ulike brukergrupper.
3. Jaktfrie områder vil bli verdifulle referanser for forskning og forvaltning, som i dag har liten tilgang på slike områder i Fastlands-Norge. Det vil styrke kunnskapen om både urørt natur og effekter av jakt.
4. Selv i Norge, det vil si på Svalbard, er det godt etablert praksis med jaktfrie områder der bevaring av natur med minst mulig påvirkning er formålet. Det er bred enighet både lokalt og nasjonalt om at det har stor verdi i seg selv for folk å vite at slike naturområder fortsatt finnes.
5. Mer opprinnelige naturopplevelser kan gi større inntekter og flere arbeidsplasser i lokalsamfunnene rundt jaktfrie områder. Erfaringer fra Sverige, som i Sarek og Fulufjället, viser at jaktfrie områder kan bli

en lokal økonomisk ressurs. Større bestander av noen arter i jaktfrie områder kan i noen tilfeller gi et overskudd av dyr til fordel for jakt i områdene rundt.

6. Jaktfrie områder er et nødvendig bidrag til naturavtalens mål om restaurering av 30 prosent av ødelagte økosystemer innen 2030, og til avtalens mål om å styrke naturforvaltning, forskning og naturforståelse.

Det grunnleggende formålet med Norges nasjonalparker er å bevare Norges mest verdifulle natur mest mulig upåvirket. Med dette forslaget kan man sikre at deler av denne naturen forblir mest mulig urørt, til glede for fremtidige generasjoner og for et bredt lag av befolkningen som ønsker å oppleve natur uten jakt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede opprettelse av et lite antall faglig baserte jaktfrie områder i eksisterende nasjonalparker, der formålet er å etablere referanseområder for forskning og forvaltning og gi allmennheten mulighet til å oppleve mest mulig urørt og opprinnelig dyreliv.

30. januar 2025

Une Bastholm

Rasmus Hansson

Sigrd Zurbuchen Heiberg

